

Sanna Koskenranta

POLITIIKAN UUSI SUKUPOLVI

- Kuinka saada nuoret mukaan
puoluetöihin?

Opinnäytetyö
Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma

2017

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Sanna Koskenranta	Yhteisöpedagogi (YAMK)	Joulukuu 2017
Opinnäytetyön nimi		
Politiikan uusi sukupolvi - Kuinka saada nuoret mukaan puolue toimintaan?	34 sivua 20 liitesivua	
Toimeksiantaja		
Suomen Sosialidemokraattinen puolue r.p		
Ohjaaja		
Pekka Penttinen		
Tiivistelmä		
<p>Opinnäytetyö pyrkii havainnoimaan niitä pulmia, joita puolue toiminnalla on suhteessa uuden sukupolven poliittiseen kiinnittymiseen ja kiinnostuneisuuteen poliittisesta toiminnasta. Työssä pyritään selvittämään, millaista poliittisen toiminnan tulisi olla, jotta uusi sukupolvi voisi siitä innostua, ja toisaalta myös kartoittamaan niitä esteitä, joita osallistumiselle ilmenee. Tavoitteena on myös osoittaa puolue toiminnassa olevia muutostarpeita, jotta demokratian toteutumisen kannalta merkittävä toiminta voi menestyä myös tulevaisuudessa.</p> <p>Tutkimuskysymysten selvittämisen pohjana hyödynnettiin monipuolisesti olemassa olevaa tutkimusta niin poliittisesta kiinnostuneisuudesta, nuorten suhtautumisesta politiikkaan kuin järjestötoimintaa koettelevista haasteista. Koska saatavilla oleva tutkimus ei kuitenkaan suoranaisesti ota kantaa poliittisen toiminnan kehittämiseen tai sen sisältöön, toteutettiin toukokuussa 2017 nuorille suunnattu kysely, jonka tavoitteena oli selvittää nuorten yhteiskunnallisen osallisuuden näkemyksiä ja puolue toimintaan kohdistuvia kehittämistarpeita. Kyselyyn vastasi 161 nuorta.</p> <p>Keskeisimpinä havaintoina voidaan todeta, että kiinnostuneisuutta politiikkaa kohtaan nuorten keskuudesta on ja politiikka nähdään tärkeänä. Puolueilla riittää kuitenkin työtä sen eteen, että toiminta tavoittaa ja puhuttelee uutta sukupolvea. Tutkimustulokset osoittavat, että median rooli nuorten mielikuvien muodostumisessa politiikasta on keskeinen. Poliittinen toiminta koetaan myös vaikeana, mikä on yksi syy olla lähtemättä mukaan.</p> <p>Puolueiden tulee siis tarkastella toiminnassaan viestinsä ymmärrettävyyttä. Toisaalta myös medialla on roolinsa, joko tasoittaa tietä kohti poliittista aktiivisuutta tai etäännyttää politiikasta tarjoilemalla siitä kuvaa epäluotettavana ja negatiivisena.</p> <p>Demokratian toteutumisen edellytyksenä on kansalaisten aktiivisuus ja kokemus osallisuudesta. Kokemuksen heikentyminen, johtaa eriarvoisuuteen ja yhteiskunnallisen luottamuksen rapautumiseen. Koska poliittinen toiminta on oleellinen osa kansalaisyhteiskuntaa, eikä sen tilalle ole ainakaan toistaiseksi keksitty parempaa tapaa toteuttaa demokratiaa, on sen ohjaaminen kohti uuden sukupolven tarpeita keskeinen ja tärkeä tehtävä.</p>		
Asiasanat		
puolue toiminta, poliittinen kiinnostuneisuus, nuorten poliittinen osallisuus		

Author (authors)	Degree	Time
Sanna Koskenranta	Master of Humanities, Community educator	December 2017
Thesis title		
THE NEW GENERATION OF POLITICS - How to get young people involved in the party activities?		34 pages 20 pages of appendices
Commissioned by		
The Social Democratic Party of Finland		
Supervisor		
Pekka Penttinen		
Abstract		
<p>A new generation in political activities, aims to observe the challenges faced by the party's mission with regard to the new generation's attachment and interest in political activity. The aim of the thesis is to find out what kind of political activity should be in order to inspire the new generation and, on the other hand, to identify the obstacles to participation. The aim is also to demonstrate the changing needs of the party, in order to be able to succeed in the future in order to be able to achieve democracy.</p> <p>The study of research questions was based on a wide range of existing research, both on political interest, on young people's attitudes towards politics and on organizational challenges. However, since the available research did not directly address the development or content of political activities, a survey was conducted in May 2017 for young people, aiming to identify the views of young people's social inclusion and the development needs of their affairs. The questionnaire was answered by 161 young people.</p> <p>As one of the most important observations, one can find that interest in politics among young people is found and understood as important. However, in the parties there is enough work to reach and address the new generation. Research findings show that the role of media in the formation of young people's mindset related to politics is central. Political activity is also perceived to be difficult, which is one of the reasons for not embarking on.</p> <p>The parties must therefore look at the intelligibility of their messages in their operations. On the other hand, the media have their roles, either paving the way for political activity, or fading away politics by serving the image as unreliable and negative.</p> <p>Democracy is a prerequisite for the active citizenship and experience of inclusion. The deterioration of experience leads to inequality and the collapse of social trust. Since political activity is an essential part of civil society, and has not at present been devised for a better way of achieving democracy, it is essential and important to guide it towards the needs of the new generation.</p>		
Keywords		
party activities, political interest, political participation of young people		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	POLIITTINEN OSALLISTUMINEN SUOMESSA	8
2.1	Poliittisen osallistumisen taustaa	8
2.2	Äänestysaktiivisuus Suomessa.....	9
2.3	Kiinnittyminen puolueisiin	10
2.4	Sitoutuminen järjestötoimintaan.....	11
2.5	Politiikan sukupolvet	12
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	13
3.1	Tutkimusongelmat	13
3.2.	Kehittämistietoa tuottava tutkimusote.....	14
3.2	Kyselytutkimuksen lähtökohdat.....	15
3.3	Aineiston keruu	16
3.4	Vastaajien profiili.....	16
4	NUORET JA YHTEISKUNNALLINEN OSALLISUUS	18
4.1	Toiveikkuutta kiinnostuneisuudesta	18
4.2	Mielikuvat politiikasta	20
4.3	Tärkeiksi koetut asiat.....	23
4.4	Terveiset puolueille.....	26
4.5	Mutta miksi ei kuitenkaan?	27
5	HAVAINTOJA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ.....	30
5.1	Kiinnostusta löytyy	30
5.2	Kiinnostaa, mutta kohdataanko?.....	30
5.3	Tarvitaan selkokielistä politiikkaa.....	31
5.4	Somemaailman tykkääjistä politiikan tekijöiksi?.....	31
5.5	Olemassa mutta näkymätön?	32
	LÄHTEET.....	33
	LIITE	

Liite 1. Kyselyrunko – Nuorten yhteiskunnallinen osallisuus

1 JOHDANTO

Politiikka on rikki. Kansalaiset etäännyvät päättäjistä ja eriarvoisuus kasvaa. Osallistuminen poliittisten puolueiden toimintaan ei houkuta. Median antama kuva päätöksenteosta keskittyy vastakkainasetteluun ja viihteellisyyteen. Näiden väittämien varjossa keskityn opinnäytetyössäni pohtimaan, onko puolue-toiminnalla tulevaisuutta. Voiko uusi sukupolvi löytää vielä kiinnittymisen syitä nykyisiin puolueisiin vai onko politiikka niin rikki, että uudelleen rakennus tulisi aloittaa nolasta? Vaikka puolue toimintaa ja päätöksenteon tapoja kritisoidaan, ei tilalle ole kuitenkaan keksitty parempaa järjestelmää toteuttaa demokratiaa. Tästä näkökulmasta keskitynkin pohtimaan sitä, mitä puolueiden tulisi omassa toiminnassaan muuttaa, jotta demokratialla olisi toimintaedellytykset myös uuden sukupolven keskuudessa ja jotta toiminta koettaisiin vaikuttavana ja mielekkäänä.

1980-luvulla yli 600 000 suomalaisista säilytti taskussaan jonkun puolueen jäsenkirjaa. Elettiin puolue toiminnan kulta-aikaa, sillä puolueiden jäsenmäärät olivat kautta aikain huipussaan (Paloheimo 2008, 87). Näistä ajoista vuoteen 2013 mennessä kiinnostus puolueiden jäsenyyttä kohtaan oli laskenut merkittävästi, jäseniä oli enää 270 000 (Borg 2015, 54). Jäsenyyden lisäksi myös äänestysinto on hiipunut ja passiivisuutta on havaittavissa etenkin nuorten keskuudessa.

Samaan aikaan kun innostus poliittiseen toimintaan on hiipunut, on vapaa-ajalle tullut runsaasti tarjontaa. Harrastusten laaja kirjo, tv-tarjonta, internet ja sosiaalinen media ovat tulleet osallistumisen muotoina merkittäväksi osaksi lisääntyneitä vapaa-aikaa. Vapaa-ajalta haetaan myös entistä enemmän laadukkuutta ja elämyksellisyyttä. Lisääntyneet viestinnän kanavat tuovat myös kaiken tiedon ja uutisoinnin reaaliajassa ihmisten käsille paikasta ja ajasta riippumatta. Kotoa pidemmälle ei tahtomattaan tarvitse lähteä vaan tieto ja myös sähköiset osallistumisen mahdollisuudet ovat jokaisen käsillä kotisohvalla.

Vapaa-aikaa pidetään korkeassa arvossa ja monet toivovat sitä itselleen lisää. Erityisen tärkeäksi vapaa-ajan kokevat nuoret (Myllyniemi 2013, 37). Näiden tosiasioiden varjossa voidaan kysyä, miten potentiaalinen kilpailija puoluepoliittinen toiminta on ihmisten osallistumisinnon ja vapaa-ajanviettomieltyksien

näkökulmasta.

Nuorten äänestysaktiivisuudesta ja poliittisesta kiinnostuneisuudesta on kannettu huolta kautta aikain. Toisaalta nuoruuteen myös kuuluu tietty kriittisyys valtarakenteita kohtaan ja oman identiteetin etsintä. Nykyään vähäinen kiinnostus politiikkaa kohtaan on kuitenkin pinnalla vahvemmin. Nuorisobarometrit ja demokratiaindikaattorit viestivät nuorten heikosta äänestysinnostasta sekä matalasta osallistumisesta yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Nämä samaiset tutkimukset ovat keskittyneet demokratianäkökulman osalta lähinnä äänestyskäyttäytymisen ja osallistumisen mittaamiseen. Näiden mittaaminen on tärkeää, mutta ei anna puolueille konkreettisia työkaluja oman toiminnan päivittämiseen.

Nuorten poliittista osallistumista sekä suhtautumista politiikan teemoihin on tarkasteltu myös eurooppalaisessa tutkimusprojektissa, jonka tarkoituksena on ollut kehittää standardisoitu tutkimusväline nuorten poliittisen osallistumisen mittaamiseen (Paakkunainen 2006, 1). Tutkimustulokset viestivät nuorten vähäisestä kiinnostuksesta poliittiseen toimintaan. Nuorista 5 % osallistuu aktiivisesti ja 15 % satunnaisesti jonkin yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen tähtäävän järjestön tai kansalaisliikkeen toimintaan (Myllyniemi 2014, 76). Poliittiset puolueet ja puolueiden nuorisojärjestöt saavat eurooppalaisten nuorten keskuudessa vain pienen 2,4 %, toiminnallisen kannatuksen (Paakkunainen 2006, 46). Tutkimusten viesti nuorten passiivisuudesta ei kuitenkaan ole saanut puolueita heräämään, vaikka samaan aikaan aktiivien ja jäsenten määrän lasku on ollut merkittävää.

Poliittiselta toiminnalta puuttuu se tulevaisuuden suunta, jolla myös nuorempi sukupolvi kiinnitetään toimintaan ja saadaan kokemaan poliittinen toiminta merkitykselliseksi. Osana tätä opinnäytetyötä toteutettu kysely on pyrkinyt löytämään vastauksia siihen, mitä nuoret poliittiselta toiminnalta odottavat ja mitkä olisivat niitä tekijöitä, joilla merkityksellisyyttä uudelle sukupolvelle rakennettaisiin.

Mutta tarvitseeko politiikasta olla huolissaan? Kenen arkeen se vaikuttaa, miten puolueiden toiminta vetää tai millaista on ihmisten aktiivisuus lähteä vaali-

urnille? Nopeasti ajateltuna nämä kysymykset ovat melko marginaalisia. Demokratian näkökulmasta osallistumattomuuden seuraukset ja politiikan etäännyminen ihmisistä on kuitenkin hyvin oleellinen huoli. Länsimaisen demokratian vakavin haaste liittyy siihen, miten välttää poliittisen vaikuttamisen keskittyminen hyväosaisen ja liian pienen eliitin käsiin (Borg 2015, 9). Poliittisen vaikuttamisen tulevaisuus on ollut marginaalinen pohdinnan aihe (Mickelsson 2014, 10), vaikka demokratiavajeen seuraukset voivat olla yhteiskunnallisessa mittapuussa hyvinkin merkittäviä.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa poliittiseen toimintaan havaintoja, joiden avulla nuorten poliittista osallisuutta voitaisiin parantaa sekä poliittiseen toimintaan tuoda uusia innostavia toimintamuotoja. Ydinkysymyksinä ovat:

- Millaista poliittisen toiminnan tulisi tänä päivänä olla, jotta uudet sukupolvet voisivat siitä innostua?
- Millaisia muutostarpeita poliittisen toiminnan sisällä on?
- Mitkä ovat osallistumisen esteitä?

Oma suhde tutkittavaan aiheeseen on läheinen, sillä työskentelen poliittisessa järjestössä ja olen itse ollut mukana poliittisessa toiminnassa jo pitkään. Vastauksia tutkimuskysymyksiin on kuitenkin haettu tietoisesti vieraammalta kentältä, eli tahoilta, jotka eivät ole mukana toiminnassa.

2 POLIITTINEN OSALLISTUMINEN SUOMESSA

2.1 Poliittisen osallistumisen taustaa

Keskeinen osa nykyisistä poliittisen osallistumisen malleista on sadan vuoden takaa, jolloin syntyivät kansallisvaltiot ja teollisuusyhteiskunta ja niiden seurauksina ristiriitaulottuvuuksiin perustuvat modernit kollektiivisubjektit kuten yhteiskuntaluokat (Mickelsson 2014, 16). Vaikka sadan vuoden historia on monella tapaa merkittävä ja ansiokas, on nyt jo liian pitkään oltu tilanteessa, jossa osallistumisen mallien toimimattomuus on havaittu, mutta toimenpiteitä kehittämisen näkökulmasta ei ole kyetty tekemään.

Jäsenyys puolueissa ei luonnollisestikaan ole ainut tapa osallistua politiikkaan.

Osallistumisena voidaan pitää esimerkiksi äänestämistä, kansalaisaloitteen al-lekirjoittamista, vaikuttamista erilaisten kansalaisjärjestöjen kautta tai vaikkapa mielipiteen ilmaisua lehdessä tai sosiaalisessa mediassa. Perinteisten puolueiden toiminta kuitenkin keskittyy vahvasti jäsenyyden ympärille, vaikkakin ajan ja teknologian tuomat mahdollisuudet (esimerkiksi sosiaalinen media) on pakottanut myös puolueita avaamaan ja monipuolistamaan toimintaansa ja vaikuttamiskanaviaan.

Puolueiden toiminnallisen keskustelun kohdalla kysytään usein, ovatko puolueet enää kansanliikkeitä vai keskittykö toiminta vaalien järjestämiseen, rooliin vaaliorganisaationa? Toisaalta on myös todettu (Paloheimo 2008, 81), että puolueetkin ovat uudistuskykyisiä, poliittisen areenan perustoimijoita. Vaikka organisoitumismuoto on vanha, se ei välttämättä tarkoita, että se olisi vanhentunut ja tulisi korvata jollain muulla. Tuoreimmatkin puolueet ovat ottaneet organisoitumismuodokseen saman rakenteen sekä kytkeneet osallistujat toimintaan pitkälti jäsenyyden kautta.

2.2 Äänestysaktiivisuus Suomessa

Suomen suurin puolue vaaleissa on vuodesta 1999 asti ollut nukkuvien puolue (Borg 2015, 20). Äänestysaktiivisuudella on ollut laskeva trendi, joskin puolueiden jäsenmäärän laskua maltillisempi. Viimeisimmissä eduskuntavaaleissa (2015) vahvimman kannatuksen saanut puolue sai 21,1 prosentin äänisaaliin. Samaan aikaan äänioikeutensa jätti käyttämättä 29,9 % kansasta.

Äänestysinnon heikkous voidaan tulkita kiinnostamattomuutena tai demokration heikkoutena, mutta samalla myös mielipiteenä vallitsevasta tilasta. Toisaalta passiivisuus viestii myös puolueiden heikosta kyvystä mobilisoida kansalaisia poliittiseen osallistumiseen (Paloheimo 2008, 210).

Syyt niin äänestämiseen kuin äänestämättä jättämiseen ovat vähiten henkilöön kohdistuvia. Puolueilla ja poliitikoilla on muita suurempi vastuu vahvistaa poliittisen järjestelmämme toimivuutta kiinnittämällä huomiota päätöksenteon ongelmakohtiin sekä ylläpitämällä toisia kunnioittavaa dialogia (Ajatuspajat 2017, 8). Näin ollen keinot vahvistaa demokratiaa ja ihmisten osallistumista, löytyvät kehittämällä puolueiden toimintaa.

Eurooppalaisessa kontekstissa suomalaiset ovat keskivertoja äänestyskäyttäytymisessä. Vaikka Suomessa vallitseekin kiitettävä luottamus poliittisiin instituutioihin, on osallistuminen selvästi muita pohjoismaita heikompaa (Grönlund 2016, 66). Eurooppalaisessa vertailussa myös suomalaiset nuoret jäävät keskikastiin äänestysaktiivisuusvertailussa. European Youth (2015, 9) -barometrissa nuorilta kysyttiin ovatko he äänestäneet viimeisen kolmen vuoden aikana missään vaaleissa. Suomalaisista myönteisen vastauksen antoi 65 % vastanneista, mikä oli lähellä eurooppalaista keskiarvoa (63 %). Ruotsalaisten nuorten vastaukset kiilasivat kyselyn kärkeen ja viestivät yli 80 % aktiivisuudesta. Aktiivisuutta nuorten osalta voidaan tässä kohtaa pitää kuitenkin varsin kohtuullisena, vaikka kyse olikin vaaleista kokonaisuutena ja kolmen vuoden aikajänteestä. Yleinen äänestysaktiivisuus vaaleista riippuen on viime vuosina vaihdellut Suomessa keskimäärin 50–70 % välillä. Viimeisimmissä eduskunta-vaaleissa äänestysaktiivisuus oli valtakunnallisesti 66,9 %.

2.3 Kiinnittyminen puolueisiin

Nykyisin yhä harvempi kansalainen samaistuu niin vahvasti yksittäiseen puolueeseen, että lähtisi aktiivisesti sen toimintaan mukaan (Borg 2015, 54). Tämä konkretisoituu puolueiden jäsenmääriä tarkasteltaessa. Vielä 1980-luvulla puolueissa oli kaikkiaan jäseninä 607 000 suomalaista, kun luku vuonna 2015 oli enää 306 300 (Vaalitutkimus s.a). Osallistumisaktiivisuuden lisäksi on osoitettavissa, että poliittinen kiinnostuneisuus korreloi myös koulutustason kanssa. Poliittinen kiinnostuneisuus on sitä korkeampaa, mitä korkeampi henkilön koulutustaso on.

Puolueisiin kiinnittymistä voidaan mitata jäsenyydellä, mutta oleellista on tarkastella myös kiinnittymistä äänestämisen ja kannattamisen näkökulmasta. Puolueiden olemassaolon perustana on pitkälti myös kannatuksen vahvuus. Sosiaalisen median maailmassa puolueet tarvitsevat myös viestiään tukevia ja eteenpäin jakavia henkilöitä. Tällaista toimintaa voidaan pitää myös jokin asteisena kiinnittymisenä.

Sitoutuminen jäsenyyteen on koettu haasteellisena niin puolueiden kuin muidenkin järjestöjen toiminnassa. Jäsenyyden rinnalle on rakennettu niin lahjoitusmahdollisuuksia kuin erilaisia osallistumismahdollisuuksia kampanjoiden kautta. Organisaatioiden näkökulmasta laskeva into jäsenyyteen luo haastetta varainhankintaan sekä aktiivisten toimijoiden mukaan saamiseen. Yksittäisen henkilön näkökulmasta osallistumisen muoto ei välttämättä ole se oleellisin kysymys, vaan tunne siitä, mikä oman panostuksen merkityksellisyys on. Nuorten vapaa-aikatutkimus (Myllyniemi 2013, 47) viestii vahvasti nuorten kielteisyydestä jäsenyyksiä kohtaan. Useampi kuin kaksi kolmesta on sitä mieltä, että toimintaan on mukava osallistua, jos ei tarvitse liittyä mihinkään jäseneksi. Kun tämä vastaus on annettu yleisesti koskien vapaa-ajan järjestötoimintaa, voi olettaa, että houkuttelevuus puolueiden jäsenyyttä kohtaan on vielä matalampi.

Koska puolueisiin kiinnittyä jäsenyyden kautta enää alle kymmenen prosenttia koko väestöstä, on paikallaan tarkastella miten toiminta ja sanoma puhuttelevat jäljelle jäävää valtaosaa. Tästä keskeisenä joukkona ovat puolueisiin samaistumista tai läheisyyttä kokevat. Suomessa puolueisiin samaistuminen on kuitenkin ollut kohtalaisen vakaata, noin puolet suomalaista katsovat yleisesti ottaen olevansa lähellä jotain poliittista puoluetta (Borg 2015, 54).

2.4 Sitoutuminen järjestötoimintaan

Suomi on edelleen yhdistystoiminnan kärkimaita. Yhdistysrekisterissä on noin 135 000 rekisteröityä yhdistystä (PRH s.a.). Selkeä muutos on kuitenkin tapahtunut aktiivisten yhdistysten toimialoissa. Perinteisiksi kutsutut yhdistykset, kuten poliittiset ja ammatilliset yhdistykset ovat menettäneet jäseniään samalla kun kevyemmän sitoutumisen ja projektiluontoisen toiminnan yhdistykset ovat kasvattaneet suosiotaan. Yksilöllisyys ja itsensä toteuttamisen mahdollisuudet korostuvat myös järjestötoiminnassa.

Jäsenistön ikääntyminen, aktiivitoimijoiden vähäinen määrä, väestön keskittyminen Etelä-Suomeen sekä järjestöosaamisen heikentyminen ovat tunnistettuja haasteita järjestökentällä jo useamman vuosikymmenen ajalta. Jos uusia toimijoita ei saada sitoutumaan järjestön toimintaan, odotukset toiminnan uu-

distumiselle ovat melko olemattomat. Toisaalta uuden yksittäisen toimijan har- teille asetetaan monesti liian suuri taakka ja odotusarvo siitä, että hän tuo mu- kanaan toimintaan kaivatun nosteen.

Nuoret ovat osallistuneet järjestöjen toimintaan viimeisten vuosikymmenten ai- kana vakaasti. Toiminnassa tai jäsenenä ilmoittaa mukana olevan 53 % (Myl- lyniemi 2013, 44). Yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen tähtäävän järjestön tai kansalaisliikkeen toimintaan ilmoittaa osallistuvansa 20 % ja heistäkin vain 5 % aktiivisesti (Myllyniemi 2015, 79). Nuoria järjestöjen toimintaan vetävät usein liikunta-, kulttuuri- tai taideharrastukset. Alhainen aktiivisuus yhteiskun- nalliseen vaikuttamiseen tähtäävissä järjestöissä on ymmärrettävää. Liikunnal- linen harrastus tarjoaa ystäviä ja mielekästä osallistumista, mutta onko sitä tarjolla vaikuttamiseen tähtäävissä järjestöissä?

2.5 Poliitiikan sukupolvet

Sukupolvikäsité on vähintäänkin moninainen. Sillä ei määritellä pelkästään tie- tyä ikäryhmän syntymän ajanjaksoa, vaan myös yhteistä kokemusta. Koska yhteisen kokemuksen määrittäminen on ei ole yksiselitteinen, ei ole myös- kään sukupolvikäsité.

Puhuttaessa suomalaisista sukupolvista tutuiksi määritelmiksi ovat muodostu- neet suurten ikäluokkien sukupolvi (ennen 1954 syntyneet), öljykriisin suku- polvi (1955–1964 syntyneet), hyvinvoinnin sukupolvi (1965–1972 syntyneet), lamasukupolvi (1973–1979 syntyneet), Y-sukupolvi (1980–1990 syntyneet) sekä Z-sukupolvi (1991–syntyneet). Sukupolvien välisiä eroja määrittelevät koetut yhteiskunnalliset kriisit (sota, lama, öljykriisi) mutta merkittävästi myös tietotekniikan yleistymisen ja kehittyminen (Järvensivu 2014, 175-201). Halava & Panzar (2010, 10-15) kuvaavat uusia sukupolvia kuluttajakansalaisiksi. Tämä joukko haastaa aiempaa organisaatioihmistien sukupolvea. He ovat elä- myshakuinen, merkityksellisyttä hakeva sekä yksilöllisiin valintoihin toimin- taansa perustava sukupolvi.

Sotien jälkeen syntynyt, suuren ikäluokan sukupolvi, kannattelee puolueiden jäsenmääriä. Puhuttaessa poliittiseen toimintaan osallistumisesta, uusina su- kupolvina voidaan pitää kaikkia suurten ikäluokkien jälkeisiä sukupolvia, sillä

heidän roolinsa puolueiden jäsenenä on marginaalinen. Osallistumisen motiivien näkökulmasta on keskeistä ymmärtää sukupolvien eroavaisuuksia tavassa hahmottaa yhteiskuntaa ja sen rakenteita. Uuden sukupolven kuluttajakansalaista ei ohjaa sama velvollisuuden tunto tai työkeskeisyys. Osallistumisen tulee luoda mahdollisuus omaehtoisuuteen ja merkityksellisyyden kokemukseen.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimusongelmat

Tutkimuskysymysten lähtökohtana on löytää havaintoja poliittisen toiminnan muutostarpeisiin sekä osallistumisen esteisiin. Vastaukset näihin kysymyksiin eivät avaudu vain kvantitatiivisilla tutkimusmenetelmillä tai tukeutumalla aiempaan tutkimukseen. Nuorten suhtautumista yhteiskuntaan ja päätöksentekoon on tutkittu hyvinkin laajasti vuosittaisilla nuorisobarometritutkimuksilla, mutta näiden tutkimusten keskiössä ei ole puoluepoliittinen toiminta ja siihen osallistuminen vaan yhteiskunnalliset näkemykset yleisemmällä tasolla.

Koska tutkimuskysymyksillä pyritään löytämään vastauksia myös kehittämistarpeisiin, on kyselyssä käytetty myös kvalitatiivisia menetelmiä. Työtä ohjainvina tutkimuskysymyksinä ovat:

- Millaista poliittisen toiminnan tulisi tänä päivänä olla, jotta uudet sukupolvet voisivat siitä innostua?
- Millaisia muutostarpeita poliittisen toiminnan sisällä on?
- Mitkä ovat osallistumisen esteitä?

Tiedonkeruu tutkimuskysymysten selvittämiseksi on koottu internet-pohjaisella webropol-kyselyllä. Webropol-kysely tukee kvantitatiivisen tutkimuksen lähtökohtia, mutta mahdollistaa myös laadullisten kysymysten esittämisen. Määrällisillä kysymyksillä on haettu toteutetun kyselyn yhteyttä aiempien kyselyiden vastauksiin, eli siihen, kuinka hyvin saadut vastaukset korreloivat aiempien tutkimusten kanssa.

Kehittämisen näkökulmasta tutkimusaineistoa olisi voinut koota esimerkiksi

pienemmän ryhmän teemahaastattelujen kautta, mutta toisaalta nuorten elämän erilaiset taustat, asuinpaikan vaikutukset sekä eri ikäryhmien näkemykset puolsivat laajemman otannan tutkimusta, joka tukee tutkimuksen validiteettia. Koska tutkimuksella on haluttu ymmärtää niin olemassa olevaa tilannetta kuin siihen liittyviä syitä, on tutkimusmenetelmällisesti tukeuduttu sekä määrällisiin että laadullisiin menetelmiin.

3.2. Kehittämistietoa tuottava tutkimusote

Poliittiset puolueet, kuten järjestöt yleisemminkin, ovat kehittämisen näkökulmasta toisaalta haasteellisia, toisaalta varustettu rajattomin mahdollisuuksin. Järjestöjen kehittämisen haasteellisuutena on moninainen vapaaehtoistoimijoiden kenttä, joita kuulematta ja ymmärtämättä kehittämistyö ajautuu seinään. Toisaalta järjestöissä on rajattomat mahdollisuudet luoda uutta ja kehittää kunhan vain yhteinen suunta ja resurssit löydetään. Järjestöjen kehittämistyölle ei kuitenkaan ole suoraan lainattavaa mallia. Järjestöjä ei pidä kehittää liike-elämästä tai kunnallishallinnosta lainatuin opein vaan järjestöjen omaleimaisuus vaatii omasta viitekehyksestään, arvopohjastaan ja toiminnallisista tarpeistaan lähtevän kehittämistyön (Harju 2004).

Kehittämisen tarve syntyy epätyytyttävästä tilanteesta, jollaisena poliittisen toiminnan nykyhetkeä voidaan pitää. Jäsenmäärät laskevat ja kiinnostus politiikkaa kohtaan on heikkoa. Koska poliittisten järjestöjen aktiivit ovat ikääntyneet eikä nuoria ole saatu mittavasti mukaan, on nuorten näkemys poliittisesta toiminnasta, odotukset vaikuttamiselle ja osallistumiselle ajautuneet kauas poliittisten järjestöjen arjesta. Opinnäytetyön nuorille suunnatun kyselyn kautta nuorten näkökulmat on tarkoitus tuoda näkyviksi, jotta tarvittavia toimenpiteitä kehittämistyölle voidaan rakentaa ymmärtäen uuden sukupolven asenteet ja ajatukset.

Koska poliittinen toiminta, siinä missä muukin järjestötoiminta, perustuu vapaaehtoiseen osallistumiseen, ei kehittäminen missään tilanteessa voi olla ylhäältä ohjattua. Muutoksen hitaus johtuukin pitkälti siitä, että rivien harvetessa ja jäsenistön ikääntyessä, puolueissa on kyllä tunnistettu kehittämisen tarve, mutta suhde uuteen sukupolveen on jäänyt niin löyhäksi, että keinot ja osaa-

minen muuttaa toimintaa ajanhaasteita vastaavaksi puuttuvat. Poliittiseen toimintaan liittyy myös vaikeus luopua saavutetusta vallasta. Vaikka uutta sukupolvea todella toivotaan mukaan, tekee vallasta luopuminen ja tilan antaminen yllättävän kipeää.

Nuorisobarometreillä on mitattu jo useat vuodet nuorten asenteita ja arvoja. Vuoden 2013 nuorisobarometrin kattoteemana oli nuorten osallisuus ja tutkimuksessa kysyttiin myös suhdetta poliittiseen vaikuttamiseen. Koska kyselyn lähtökohtana ei kuitenkaan ollut pelkkä poliittinen osallistuminen, ei vastauksilla haettu suoranaista suuntaa poliittisen toiminnan kehittämistarpeille.

3.2 Kyselytutkimuksen lähtökohdat

Nuorille suunnatun laatimisessa tarvittiin luovuutta. Kun tavoitteena oli saada puolueiden toiminnan kehittämisen näkökulmasta keskeisiä havaintoja esille, ymmärtäen kuitenkin nuorten marginaalisen roolin puolueiden toiminnassa, oli kohderyhmän ja tutkimustavoitteen välillä selkeä kuilu. Kysymyksiä ei näin ollen voitu asettaa olettaen, että puolueiden toiminta olisi vastaajille millään tavalla tuttua tai läheistä. Vaikka nuorten tietämystä yhteiskunnallisista asioista voidaan pitää vahvana, ovathan älylaitteet tuoneet kaiken käytettävissä olevan tiedon jokaisen taskuun, ei kuitenkaan voida olettaa, että nuoret osaisivat suoranaisesti vastata miten puolueiden tulisi toimintaansa kehittää. Osa nuorista varmasti osaisi, mutta tällaisenaan kysymys karkottaisi varmasti suuren joukon vastaajista.

Kyselytutkimuksella pyrittiin lähestymään tutkittavaa aihetta nuorten näkökulmasta. Mitkä mielikuvat nuoria ohjaavat? Millaisena he poliittisen toiminnan kokevat? Toisaalta nuorille tarjottiin myös vapautta ”piirtää politiikka mieleisensä”, jonka kautta haettiin vastauksia sille olisiko nuorten käsitys politiikasta tai sen tekemisestä jotenkin nykyisestä järjestelmästä poikkeava. Poliitiikkaan mukaan lähtemisen syiden selvittäminen tai toisaalta syyt lähtemättä jättämiselle antavat oleellista tietoa siitä, mitä puolueiden tulisi toimia tai mistä tavoista pyrkiä eroon.

Kyselyn laadinnan lähtökohtana oli löytää vastauksia valittuihin tutkimuskysymyksiin. Kun kyselyn kohderyhmänä olivat nuoret, pyrittiin kysymysten asettelussa ja niiden sisällössä selkokieliisyyteen. Vaikeammat termit avattiin esimerkkien kautta. Myös kysymysten järjestyksessä kiinnitettiin huomiota siihen, että pidempää pohdintaa vaativat kysymykset tuotiin kyselyn alkuun ja helpot taustakysymykset loppuun. Kyselyn ymmärrettävyyttä arvioitiin niin nuorisotyöntekijän, erityisopettajan kuin lukiolaisen näkökulmaa hyödyntäen.

Kyselyyn valikoituivat muun muassa kysymykset mukaan lähtemisen syistä ja esteistä, mielikuvat poliittisesta toiminnasta, odotukset puolueiden toiminnasta sekä nuorten omat näkemykset siitä, millaisen puolueen he itse haluaisivat perustaa.

3.3 Aineiston keruu

Nuorille suunnattu kysely poliittisesta osallisuudesta toteutettiin webropol-kyselynä toukokuussa 2017. Tässä ajankohdassa kuntavaaleista oli kulunut aikaa reilu kuukausi joten voitiin olettaa, että poliittiset aiheet ovat olleet jollain tapaa pinnalla myös nuorten keskuudessa, eikä aihe näin ollen olisi kovinkaan kaukainen.

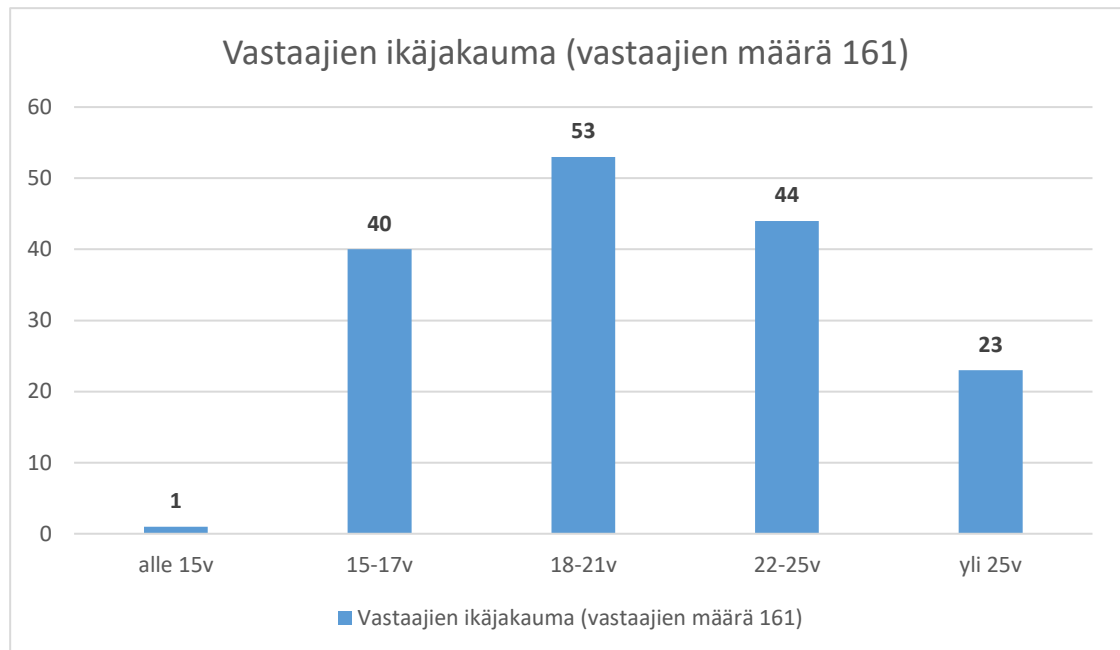
Kyselyä pyydettiin välittämään nuorille, alle 30-vuotiaille Suomen Ammattiin Opiskelevien Liiton, Suomen Lukiolaisten Liiton, Suomen Nuorisovaltuustojen liiton sekä Suomen Opiskelijakuntien Liiton avulla. Vastausinnon kasvattamiseksi kyselyyn vastanneiden kesken arvottiin elokuvalippuja sekä älypuhelin. Arvonnan toteuttamiseksi kyselyn jälkeen vastaajat ohjattiin uuteen kyselyyn, jossa tiedusteltiin yhteystiedot arvontaa varten. Näin yhteystiedot eivät olleet yhteydessä kyselyn vastauksiin.

3.4 Vastajien profiili

Tunnistaen poliittisen toiminnan keskeisimmät haasteet sekä nuorten roolin kapeuden poliittisessa toiminnassa opinnäytetyön kyselyn kohderyhmäksi valikoituivat nuoret. Ensisijaisesti lähtökohtana oli kerätä näkemyksiä puolueisiin kuulumattomilta selvittääkseen niitä syitä, jotka estävät osallistumista. Mielenkiintoinen kohderyhmä olisi ollut myös työikäinen aikuisväestö, joka sekkin on puolueiden jäsenmäärissä marginaalina.

Vastausten kautta ei ole tarkoitus luoda koko nuorten ikäluokkaa koskevaa yksiselitteistä näkemystä aiheeseen vaan pyrkiä annettujen vastausten kautta havainnoimaan niitä haasteita joita tutkimuskysymykset pitävät sisällään.

Vastauksia kyselyyn kertyi kaikkiaan 161 kappaletta. Aiheen haasteellisudesta nuorten keskuudessa viestii se, että kyselyn oli avannut 133 henkilöä lähettämättä kuitenkaan vastauksia. Vastaaajien määrää voidaan kuitenkin pitää hyvänä otantana tutkimuskysymysten näkökulmasta.

Kuva 1. Vastaajien ikäjakauma

Kyselyyn kertyi vastauksia kaikista Suomen maakunnista. Myös erikokoiset asuinkunnat olivat vastanneiden keskuudessa edustettuina. Vastaajien ikä painottui 18–21-vuotiaisiin (53 vastaajaa), mutta vastauksia annettiin tasaisesti myös muista ikäryhmistä. 15–17-vuotiaita vastaajista oli 40, 22–25-vuotiaita 44 ja yli 25-vuotiaita 23 kappaletta. Alle 15-vuotiaat jäivät vastaajien osuudessa vain yhteen, mutta sitä selittää opiskelijajärjestöjen kautta kohdennettu kyselyn jakelu (kuva 1).

Naiset vastasivat kyselyyn miehiä aktiivisemmin, 78 % vastaajista oli naisia, 20 % miehiä ja 2 % ilmoitti edustavansa jotain muuta sukupuolta. Sitä, miksi runsas enemmistö vastaajista oli naisia, on vaikea arvioida. Nuorisobarometrien mukaan (2014, 79, 2016, 42) tyttöjen ja poikien välillä ei ole eroja osallis-

tumisaktiivisuudessa järjestöjen toimintaan tai kokemuksessa omista vaikuttamismahdollisuuksista. Tämä olisi voinut olla selittävä tekijä, mikäli tyttöjen aktiivisuus olisi poikia korkeampaa.

Vastaajista valtaosa, 51 %, ilmoitti opiskelevansa tällä hetkellä ammatillisessa koulutuksessa. Seuraavaksi eniten vastauksia kertyi ammattikorkeakouluissa opiskelevalta, 34 %. Lukiolaisia vastaajista oli vain 5 %. Vastaajien taustatähon osalta voidaan todeta, että kyselyn välittäminen on onnistunut toisilta tahoilta tehokkaammin.

Vastaajista lähes puolet, 48 %, ilmoitti olevansa jäsenenä jossain järjestössä. Vastaus mukaillee myös aiempia tutkimuksia (Myllyniemi 2013, 44) joiden mukaan järjestötoimintaan ylipäätään osallistuvien nuorten osuus 15-29-vuotiaista on 50 %.

Tutkimuskysymysten kannalta oleellisen tiedon löytämiseksi oli perusteltua tarkastella vastausten vaihtelua myös sukupuolen ja ikätekijöiden näkökulmasta.

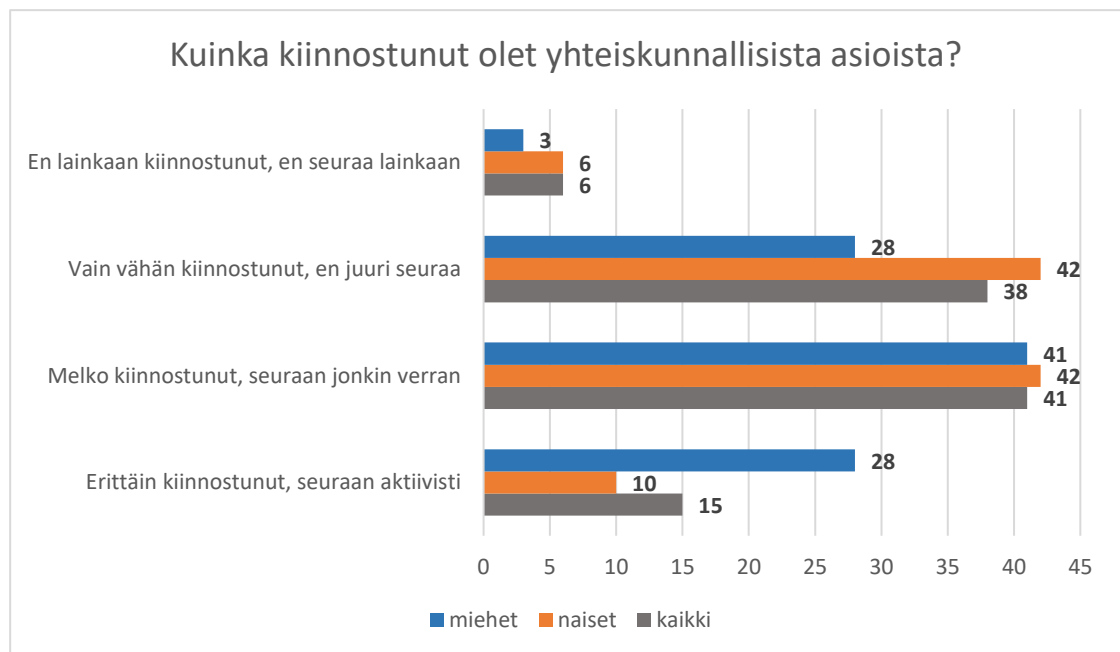
4 NUORET JA YHTEISKUNNALLINEN OSALLISUUS

4.1 Toiveikkuutta kiinnostuneisuudesta

Kyselytutkimuksen tulokset antavat toiveikasta kuvaa nuorten suhtautumisesta yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen (kuva 2). Vaikka nykypolueita kohtaan esitetäänkin suoraa kritiikkiä, politiikka koetaan vaikeana ja vapaa-aikaa halutaan käyttää muulla tapaa, viestivät annetut vastaukset myös vahvasti nuorten valvetuneisuudesta, tietoisuudesta sekä mahdollisuudesta aktiivisuuteen. Vastaajista yli puolet ilmoitti olevansa yhteiskunnallisista asioista joko erittäin tai melko kiinnostuneita. Vain 6 prosenttia vastanneista ilmoitti, ettei ole lainkaan kiinnostunut. Toki tämä tulos on alhaisempi kuin koko väestön keskuudessa, mutta nuorten kiinnostumattomuudesta ei voida edes yleistäen puhua. Yleisesti kiinnostuneisuus politiikkaa kohtaan on viime vuosina kasvanut. Poliitikasta kiinnostuneiden osuus väestöstä on 70 % ja kiinnostuneisuus on 2000-luvulla kasvanut yli 20 % (Grönlund 2016, 365). Samalla on havaittu, että miesten kiinnostuneisuus politiikkaa kohtaan on keskimäärin naisten kiin-

nostuneisuutta korkeampaa (Borg 2012, 289). Kyselyyn vastanneiden keskuudesta on tehtävissä sama havainto. 28 % vastanneista miehistä ilmoittaa olevansa erittäin kiinnostuneita yhteiskunnallisista asioista, kun naisten vastaava luku on 10 %.

Tulosten vertailu ikäryhmittäin osoittaa myös, että kiinnostuneisuus kasvaa iän karttuessa. 15–17-vuotiaista erittäin, tai melko kiinnostuneita on kyselyn tulosten mukaan 35 % kun taas yli 25 vuotta täyttäneiden luku on jo yli 70 %.

Kuva 2. Kyselyyn vastanneiden nuorten kiinnostuneisuus yhteiskunnallisista asioista

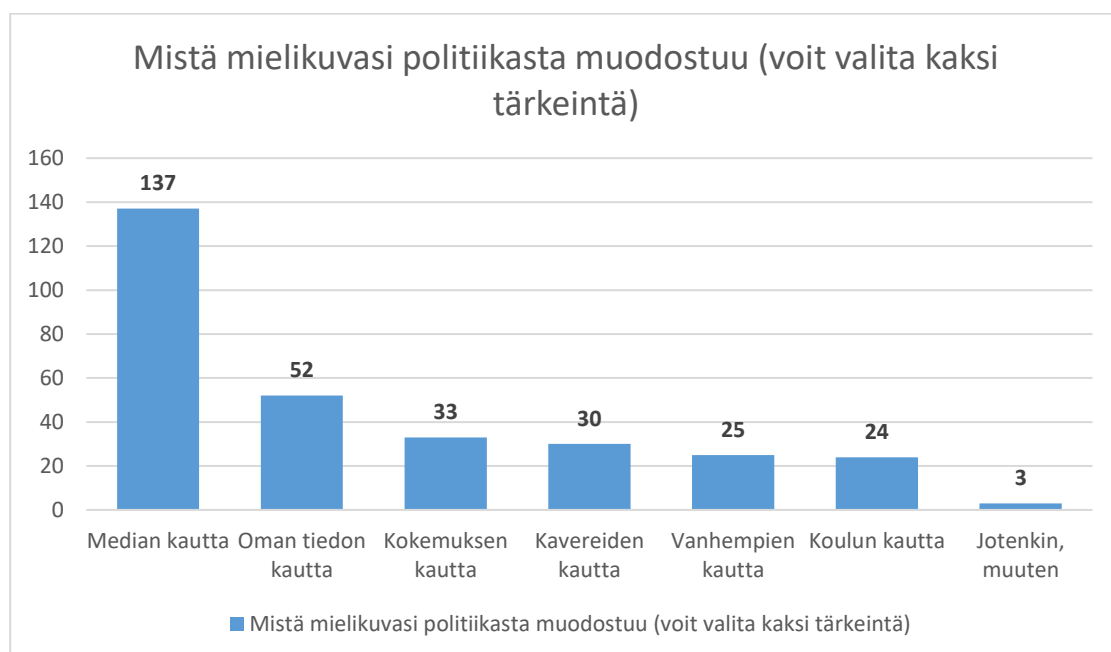
län ja sukupuolen vaikutus vastauksiin oli havaittavissa myös laajemminkin. Useampien kysymysten vastaukset osoittavat, että miesten kiinnostuneisuus yhteiskunnallisiin aiheisiin on naisia vahvempaa. Muun muassa ajatus asettumisesta ehdokkaaksi tuntui miesten keskuudessa (43,75 %) luontevammalta kuin naisten (23,2 %). Kiinnostus niin ehdokkuuteen kuin puolueen jäsenyyteen näyttää vastausten valossa vahvistuvan iän karttuessa. Osallistumisen motiiveissa ei sen sijaan ole havaittavissa iän tai sukupuolen tuomia merkittäviä eroavaisuuksia.

Vaikka vastaajien joukosta ei voida vetää suoraa johtopäätöstä koko nuorisoa kattavaan ajatteluun, antaa vastausten samankaltaisuus mm. nuorisobarometrien kanssa uskottavaa suuntaa suhtautumisesta yhteiskunnalliseen osallistumiseen.

4.2 Mielikuvat politiikasta

Joukkotiedotusvälineet ovat jo vuosikymmenien ajan olleet tärkein julkista tilaa ylläpitävä instituutio (Grönlund 2016, 77). Jäsenmäärien laskiessa puolueet eivät voi enää laskea sen varaan, että sanoma kulkee jäsentilaisuuksista suu- ralle yleisölle vaan suhde mediaan on noussut merkittävään rooliin. Yleisessä keskustelussa median rooli poliittisen mielipideilmapiirin rakentajana on aiheuttanut myös laajempaa keskustelua. Ohjaako media politiikan suuntaa? Johtaako kilpailu klikkiotsikoista harhaanjohtavaan uutisointiin? Onko viestintä puolueetonta vai tarkoitushakuista?

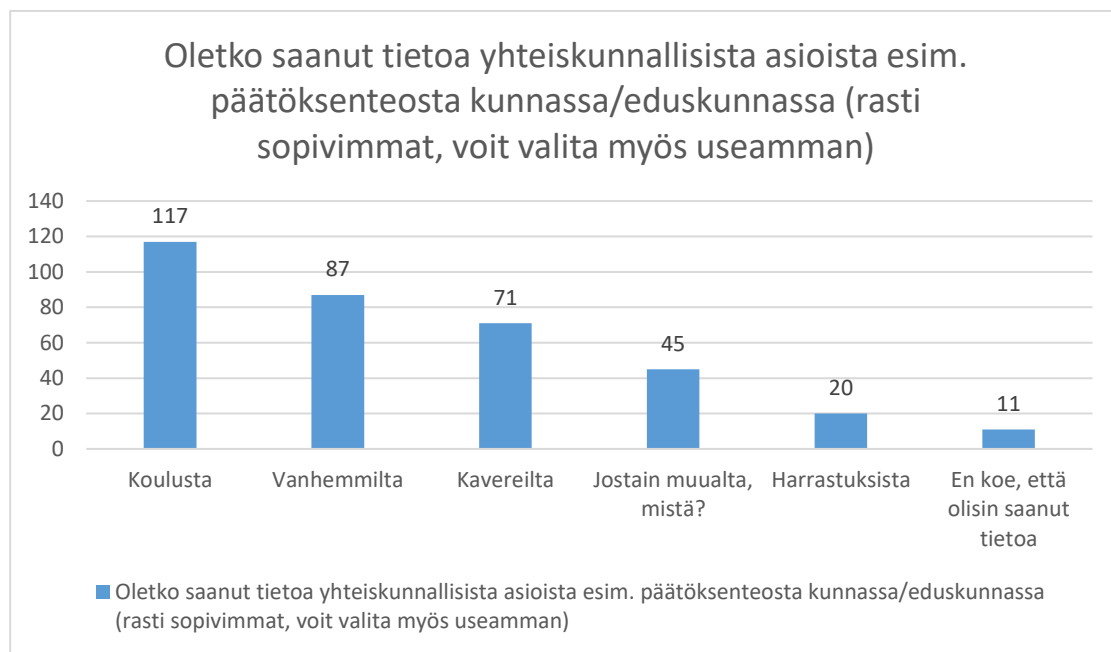
Tutkija Mari K. Niemen väitöstutkimus (2014, 77-84) kuvaa kattavasti politiikan ja median suhteen muutosta sekä politiikan henkilöitymistä. Kilpailu median huomiosta heijastuu väistämättä puolueiden toimintaan samalla kun kaupallisten medioiden välinen kilpailu on muokannut media ympäristöä. Toisaalta myös sosiaalinen media on tuonut mahdollisuuden tuottaa ja jakaa omatoimisesti tietoa sen suuremmin perustelematta tiedon oikeellisuutta.

Kuva 3. Mistä mielikuva politiikasta muodostuu.

Median suuri rooli heijastuu myös nuorten vastauksista (kuva 3). Kysyttäessä mistä mielikuvasi politiikasta muodostuu, vastaajien enemmistö, 85%, vastasi mielikuvan muodostuvan median kautta. Toisaalta kysyttäessä mistä vastaajat

kokevat saavansa tietoa yhteiskunnallisista asioista, kuten esimerkiksi päätöksenteosta kunnassa tai eduskunnassa, keskeisimmäksi nousi koulun rooli. Vastaajista 117 kertoi saavansa tietoa yhteiskunnallisista asioista koulun kautta, 87 vanhemmilta ja 71 kavereilta (kuva 4). Tässäkin vastauksessa median rooli nousi näkyviin itsemääriteltävän, ”jostain muualta, mistä?” -kysymyksen kautta. Vastaajista 35 nimesi tiedonsaantikanavakseen uutiset, sosiaalisen median tai internetin.

Kuva 4. Mistä nuoret saavat tietoa yhteiskunnallisista asioista

Kaikkien puolueiden näkyvyyttä mediassa mitataan kuukausittain (Defcomb s.a.). Mittaus paljastaa mielenkiintoisella tavalla sen, miten valta-asetat vahvistavat medianäkyvyyttä. Hallituspuolueiden näkyvyys on selvästi oppositio-
puolueiden näkyvyyttä vahvempaa. Toisaalta kokoomuksen ja keskustan vahvasta asemasta medianäkyvydessä kertovat myös mittaukset eduskuntavaalien 2015 alta, jolloin SDP oli vielä hallituspuolue (Borg 2015, 82). Median roolin ollessa nuorten keskuudessa vahva vaikuttaja mielikuvan muodostumiseen politiikasta, olisi suuri tarve myös neutraalille, tasapuoliselle tiedolle. Tämä rooli jäänee kouluille ja vahvistaa tarvetta panostaa yhteiskunnalliseen osamiseen ja medialukutaitoon jo peruskouluvaiheessa.

Vastaajien kuvaillessa politiikasta syntyvää mielikuvaa nousevat keskeisimmiksi, ehkä hieman yllättäenkin, sanat vaikea ja tärkeä (kuva 5). Se, että politiikka koetaan vaikeaksi ei sinällään ole yllätys. Mitattaessa suomalaisten tietoisuutta politiikasta, vain kolmannes ymmärtää mielestään hyvin politiikkaa (Grönlund 2016, 364). Myönteisellä tavalla nuorten valveutuneisuudesta viestii kuitenkin se, että julkisuuden valossa vanhoilliseksi, byrokraattiseksi ja ehkä jopa vastenmieliseksi esitetty politiikka, ymmärretään näistäkin huolimatta tärkeänä.

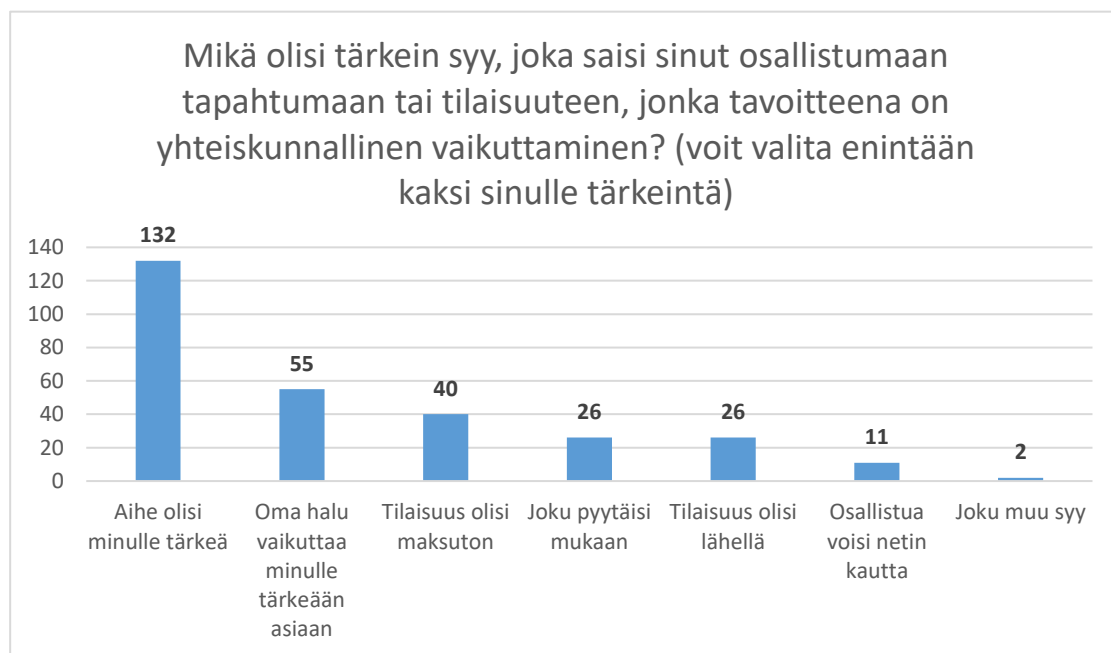

Kuva 5. Kyselyyn vastanneiden nuorten mielikuvat politiikasta.

Vastaajat saivat valita annetuista vaihtoehtoista enintään kolme parhaiten politiikkaa kuvaavaa adjektiivia. Vaikka vaikea (95 vastausta) ja tärkeä (80 vastausta) nousevat vastanneiden keskuudessa selvästi kärkeeseen, politiikka koetaan myös kaukaisena (59 vastausta), epäluotettavana (45 vastausta) sekä vanhoillisena (33 vastausta). Toisaalta vastaukset viestivät myös orastavasta kiinnostuksesta politiikkaa kohtaan. Jopa 45 vastaajista käytti kuvaavana sanana mielenkiintoista ja 20 kiinnostavaa. Pyrkimyksissä saattaa politiikka trendikkääseen tai nuorekkaaseen valoon on vielä työtä, joka käynnistyy vastausten mukaan nolatilanteesta.

4.3 Tärkeiksi koetut asiat

Poliittisen puolueet pyrkivät uudistamaan toimintaansa rakentamalla verkko-osallistumisen mahdollisuuksia ja tuomalla toimintaa sosiaaliseen mediaan. Usein osallistumattomuuden syiksi nähdään liian pitkät välimatkat, tapahtumien maksullisuus tai yleinen passiivisuus. Kyselyyn vastanneiden näkemykset kumoavat pitkälti nämä väitteet, tai ainakin asettavat ne huomattavasti pienempään rooliin. Keskeisimmäksi syyksi niin tapahtumaan osallistumiselle kuin poliittiseen toimintaan mukaan lähtemiselle nousivat tärkeiksi koetut asiat (kuva 6).

Kuva 6 Tärkeimmät syyt osallistua tapahtumaan/tilaisuuteen, jonka tavoitteena on yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Tärkeiksi koetut asiat on tunnistettu politiikkaan mukaan lähtemisen syinä yleisimminkin. Keskeisimpinä syinä puolueiden jäsenyydelle ovat yleiset ideologiset ja poliittiseen kiinnostukseen liittyvät seikat sekä perinteet. Myös henkilökohtainen hyöty on noussut joidenkin kohdalla perusteeksi puolueen jäsenyydelle (Paloheimo 2008, 99). Vastanneiden kohdalla henkilökohtainen hyöty tai pyrkimys näyttää lähes olematonta roolia (kuva 7), vain kaksi ilmaisi mukaan lähtemisen motiiviksi mahdollisuuden saavuttaa itselleen merkittävä poliittinen tehtävä. Vallan houkuttelevuus on nuorten kohdalla vähäistä, mitä voi selittää

sekin, ettei kokemusta valta-asemasta vielä ole kertynyt.

Kuva 7. Tärkeimmät syyt lähteä mukaan poliittiseen toimintaan

Mitkä sitten ovat nuorten keskuudessa ne tärkeät aiheet, joita tulisi yhteiskunnassa edistää? Merkittävämmäksi nousi lasten ja nuorten hyvinvointi (45 %), toiseksi koulutus (37 %) ja jaetulle kolmannelle sijalle työpaikkojen saaminen (30 %) sekä eriarvoisuuden vähentäminen (30 %). Myös ympäristö (18 %), palvelut (17 %) ja vanhusten hyvinvointi (16 %) mainittiin tärkeinä.

Laajemmin näkemyksiä tärkeistä yhteiskunnallisista asioista kuvattiin vastauksissa kysymykseen: ”Jos saisit perustaa oman puolueen, niin millaisten asioiden puolesta se taistelisi ja mitä toimintaa haluaisit järjestää?”. Vallitsevat sanat vastauksissa olivat tasa-arvo, koulutus, ympäristö ja eriarvoisuuden vähentäminen. Vastaajat kuvailivat omia puolueitaan muun muassa seuraavasti:

”Puolueeni taistelisi paremman maailman puolesta. Sen puolesta, että jokaisella olisi hyvä ja tasa-arvoinen asema tässä maailmassa”

”Se taistelisi eriarvoisuuden vähentämisen, oikeudenmukaisuuden ja paremman yhteiskunnan puolesta.”

”Ympäristö, koulutus ja eriarvoisuuden vähentäminen, suvaitsevampi ilmapiiri,

joukkoliikenne, palvelut, joustavamman kaupunkikulttuurin kehittäminen sekä järjestäminen (vähemmän byrokratiaa)”

Nuorten koventuneista arvoista uutisoitiin syksyllä 2016. Uutisointi viittasi emeritaprofessori Helena Helven nuorten arvojen ja asenteiden muutosta vertaileviin tutkimuksiin. Kovia arvoja edustava ryhmä löytyi Helven mukaan entistä vahvemmin tuoreimmassa aineistossa. Arvojen koventumisella nähtiin selvä yhteys talouden taantumaa (Vilpponen 2016). Koventuneet arvot eivät korostuneet tehdyn kyselyn vastauksissa. Vastaajista 89 kuvaili ”omaa puoluettaan” ja vain muutamassa vastauksista oli viitteitä koventuneista arvoista.

”Suomalaisten hyvinvointi Suomessa. Maahanmuuton rajoittaminen pienempään määrään.”

” – – ei pakolaisia, rajat kiinni, yhteiskuntamme ei kestä nyt voimassa olevaa maahantulokaavaa, herrojen eduskunnassa palkoista 80% pois – –.”

Maahanmuuttokriittisyys ei välttämättä ole suoranaisesti yhdistettävissä koventuneisiin arvoihin, mutta puolueen perustaminen maahanmuutonrajoittamiseksi voidaan ainakin osin näin tulkita.

Rasismien vastaisuus, kaikille tasa-arvoinen maailma, vähemmistöjen oikeudet sekä suvaitsevaisempi ilmapiiri sen sijaan mainittiin suoraan kymmenessä vastauksista.

”Haluaisin ajaa ympäristöasioita ja vähentää rasismia ja vihapuhetta Suomessa – –.”

”Miesten ja naisten välinen tasa-arvo, maahanmuuttajien ja pakolaisten oikeudet.”

Yleinen kuva vastaajien näkemyksistä poliittisesti tärkeiksi asioiksi ja oman puolueen lähtökohdiksi mukailee pitkälti jo muutoinkin politiikan agendalla oleviin kysymyksiin. Hyvä huomio on kuitenkin se, etteivät nuoret selvästikään koe olemassa olevien puolueiden tuovan näitä asioita pinnalle siten, että niiden puolesta työskentely näyttäytyisi nuorille selkeästi.

Etenkin vasemmistopuolueiden tilaa ja agendaa on kuvattu usein ahtaumaksi. Vasemmistopuolueiden päämäärien koetaan olevan saavutettuja. Rooli yhteiskunnan rakentamisessa ja elinolojen parantamisessa on kääntynyt vallitsevan tilan säilyttämiseen. Ihanne, hyvinvointivaltio on itsessään heikentänyt kollektiivisia arvoja korostavan poliittisen vasemmiston kannatusta (Mickelson 2014, 84). Vielä 1970-luvulla vasemmiston yhteinen kannatus oli lähes 50 %, kun vuoden 2015 vaaleissa saatu kannatus jäi 23,6 prosenttiin (Grönlund 2016, 62). Vastaajien näkemykset tärkeistä poliittisista kysymyksistä ovat kuitenkin hyvin läheisiä vasemmistolaisten puolueiden tavoitteiden kanssa. Kyseessä voi olla poliittisten puolueiden tavoitteiden kokeminen samankaltaisina tai vasemmiston tavoitteiden hämärtyminen tämän päivän politiikassa.

4.4 Terveiset puolueille

Puolueiden tapa toimia tai organisoitua ei noussut suuren kritiikin aiheeksi vastaajien näkemyksissä. Vaikka puolueita aiheellisestikin kritisoidaan turhasta byrokratiasta ei varsinaiseen rakenteeseen ole löytynyt vielä ratkaisua, joka oleellisesti muuttaisi puolueiden organisoitumistapaa. Puolueiden jo 1900-luvun alkupuolella rakentunut, muodollisia päätöksentekoperiaatteita korostava organisaatorakenne ei ole vain jäännös historiasta, sillä samaan malliin ovat rakentuneet myös tuoreemmatkin puolueet, esimerkiksi vihreät. (Paloheimo 2008, 81).

Rakenteissa on silti epäilemättä tiivistämisen varaa. Paikkakunnilla toimivat lukuisat puolueosastot hämärtävät väistämättä poliittisen toiminnan merkityksellisyyttä. Itä-Suomen nuorisopuntarin (2015, 20) mukaan alueen nuoret pitävät kaikkein riittämättömimpinä vaikutustoiminnan ja poliittisen toiminnan tarjontaa (28 % mielestä tarjonta on ainakin melko riittämätöntä), vaikka samaan aikaan alueella on varmasti satoja puolueosastoja.

Vastaajien ajatuksen oman puolueen toiminnasta mukailivat pitkälti, jo toteutettuja toimintatapoja:

”Puolue toiminta pitäisi tuoda lähemmäs ”tavallista” kansalaista esim. järjestämällä kahvituksia, avoimia keskustelutilaisuuksia, pubitapaamisia tyyliin ”lähde oluelle kansanedustajan X kanssa.”

”Haluaisin järjestää puolueen yhteisiä iltoja.”

”Pitäisin infotilaisuuksia, esim. kaupan edessä grillaamista ja samalla kuulisin ihmisten mielipiteitä.”

Vaikka edellä mainitut toimintatavat ovat etenkin puolueissa toimiville perusrutiineja, voidaan kuitenkin kysyä, onko ulospäin suuntautuvan toiminnan rooli riittävän suuri ja millä tavalla se puhuttelee nuorta sukupolvea?

Vastaukset, joissa selvästi viitattiin kriittisesti nykypuolueiden toimintaan, jäivät marginaaliin, mutta nostavat esille oleellisia huomioita:

”Tällä hetkellä päätöksistä ja osallistumisesta tiedotetaan kielellä ja tavalla, joka jättää suuria ihmisryhmiä ulkopuolelle, se on akateemista vallankäyttöä ja epädemokraattista.”

”En perustaisi puoluetta, sillä en koe sen olevan tarpeeksi demokraattinen tapa toimia ainakaan näin nykypäivänä.”

”Uskon, että monen puolueen toiminta on vaan jämähtänyt sellaiseen sykliin, jossa päätöksenteon tekeminen on toisarvoista ja oman ideologian ajaminen vaan puhetta.”

Mikäli puolueet edelleen uskovat toimivansa ajassa, olevansa selkokielellisiä ja demokraattisia, olisi tästä korkea aika saada sellaista näyttöä, joka uskottavasti kumoaisi jatkuvat väitteet vanhoillisuudesta ja kankeudesta.

4.5 Mutta miksi ei kuitenkaan?

Vaikka poliittinen toiminta olisi nykyaikaista ja tapahtumat mukaansatempaavia kaikkia poliittinen toiminta ei tule kiinnostamaan. Sama vaikeus tunnetaan niin urheilun, kulttuurin kuin muunkin järjestötoiminnan kohdalla. Poliittisella

toiminnalla on kuitenkin tärkeä yhteys demokratian toteutumiseen ja yhteiskunnan eriarvoistumiskehitykseen ja siksi on oleellista selvittää ja muuttaa niitä käsityksiä, jotka loitontavat ihmisiä yhteiskunnallisesta osallistumisesta. Poliittisen yhdenvertaisuuden parantamisen kannalta tehokkain, mutta samalla haastavin, mahdollisuus liittyy yhteiskunnallisen eriarvoisuuden kaventamiseen. Demokratian kestävyuden kannalta keskeisimmän uhkakuvan muodostaa tilanne, jossa taloudellisesti marginaalissa olevat kansalaiset eivät koe enää lainkaan mielekkääksi osallistua kollektiiviseen toimintaan ja yhteiskunnallisesti turvatussa asemassa olevat kansalaiset katsovat kyseessä olevan omista valinnoista johtuva oikeutettu poliittinen poissulkeminen. (Grönlund 2016, 35).

Lähes kolmannes (27 %) vastaajista voisi ajatella olevansa ehdokkaana, joisain vaaleissa tai puolueen jäsenenä. Hieman yli kolmannes vastaa näihin kysymyksiin kielteisesti, mutta suurin osa ei osaa sanoa. Keskeisimmät syyt kielteiselle vastaukselle löytyvät henkilökohtaisesta mielenkiinnosta tai poliittisen toiminnan epämieluisaksi ja vaikeaksi kokemisesta.

”Haluan käyttää aikaani mieluummin ystävien kanssa urheillen tai tehdä muun tyyppisiä töitä tulevaisuudessa...”

”Ei ole aikaa eikä riittävää kiinnostusta.”

”Minua ei kiinnosta politiikka niin paljon ja koen, että monia poliitikkoja arvostellaan paljon somessa yms.”

”Poliittiset asiat tuntuvat niin monimutkaisilta ja vaikeilta, enkä oikein ymmärrä niistä, joten olisi kovin epävarmaa lähteä jäseneksi.”

Demokratian kestävyuden näkökulmasta poliittisen toiminnan tulisi pyrkiä lähemmäs ihmisiä, jolloin havainnot negatiivisista kokemuksista ovat oleellisia kysymyksiä. Miten luoda politiikka ymmärrettäväksi, jotta asioiden vaikeus tai monimutkaisuus eivät muodostuisi esteeksi osallistumiselle? Toisaalta esille nousee myös epäily tuoda omia mielipiteitään julki, sillä leimaantuminen tai poliitikkojen saama epämieluisa julkisuus koetaan syynä pysyä toiminnasta poissa.

Katse kääntyy poliittisiin puolueisiin ja niiden kykyyn nostaa keskusteluun ymmärrettäviä avauksia. Asioiden ymmärrettävyys ja populismi eivät kuitenkaan saa tarkoittaa samaa asiaa. Totuuden oikominen, löyhät lupaukset tai toisaalta uhkakuvilla pelottelu eivät edistä poliittisen järjestelmän uskottavuutta vaan pikemminkin etäännyttävät ihmisiä. Poliitiikan monimutkaisuus ei kuitenkaan ole yksin puolueiden haaste eikä byrokraattisuus vain puolueiden helmasynti. Päätöksenteon monimutkaisuuteen on ajanut myös lainsäädännön monivaiheisuus (kansallinen ja EU-taso), käsiteltävien asioiden laajuus sekä globaali-konteksti. Kun kuntatasolla aiemmin puhuttiin selvästi esimerkiksi kasvatus- ja opetuslautakunnasta, joka nimensä mukaisesti käsitteli kasvatukseen ja opetukseen liittyviä asioita, on organisaatioiden tiivistymisen yhteydessä monesti luotu monialaisia lautakuntia, joiden päätöksentekoon on aiempaa vaikeampi pureutua tai löytää oikeaa tahoja johon vaikuttaa oman asiansa kanssa. Kasvava monimutkaisuus kuvataan tämän päivän todellisuudeksi myös tulevaisuutta arvioitaessa (Wilenius 2015, 219).

Organisaatioiden toiminnan, puolueidenkin, tulisi perustua vuorovaikutukseen. Vallitseva käytäntö lienee kuitenkin se, että monimutkaistuvaan maailmaan ja päätöksentekoon pyritään tarjoamaan valmiita ratkaisuja käymättä sitä dialogia, joka voisi osallistaa ihmiset vaikuttamaan. Syy ei ole yksin puolueiden. Päätöksenteon kiireellinen tahti, ota tai jätä -henki, vaatii nopeaa reagointia, joka osaltaan johtaa myös tehtyjen päätösten kumoamiseen ja saa politiikan näyttämään ”juupas eipäs” -leikiltä.

Vaikka suomalaisten luottamus poliittiseen toimintaan on ollut verrattain vakaata (Grönlund 2016, 392), käsitellään mediassa luottamusta vähintäänkin epäilystä herättävästi. Otsikointi ”Suomalainen luottaa eniten poliisiin ja vähiten poliitikkoihin” (Kuisma 2016) on omiaan etäännyttämään ihmisiä politiikasta. Voidaankin aiheellisesti kysyä, kuka haluaa samaistua vähiten luotettavaan tehtävään ja kenen etua palvelee poliittisen toiminnan saattaminen negatiiviseen valoon?

Puolueille myönteisenä viestinä voidaan kuitenkin pitää sitä, että 43 % vastaajista kokee puolueiden olevan nuorista kiinnostuneita.

5 HAVAINTOJA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

5.1 Kiinnostusta löytyy

Palataan työn lähtökohtiin ja tutkimuskysymyksiin. Päämääränä ei ollut maalata poliittiselle toiminnalle sellaista kuvaa, jossa tulevaisuus näyttäytyy toivotomana ja puolueet historian jäänteinä. Uuden sukupolven näkemysten kautta on ennemminkin tarkoituksena rakentaa siltää kohti merkityksellistä puoluetoimintaa, joka omalla toiminnallaan vetoaa myös tulevaisuuden tekijöihin.

Puoluetoimintaa ja järjestötoimintaa yleisimminkin koskevia yleisiä pulmia on tunnustettu jo useita. Aktiivien määrä vähenee ja taakka jakautuu entistä harvempien varaan. Rakenteet ja byrokratia passivoivat. Toiminnalta johon osallistutaan, odotetaan laadukkuutta ja merkityksellisyyttä. Elinikäinen sitoutuminen ei sovi uuden sukupolven ajatteluun, toimintaan osallistutaan omien mahdollisuuksien mukaan, projektinomaisesti. Jäsenyys ei välttämättä ole tapa kiinnittyä vaan vapaammalle osallistumiselle voisi olla kysyntää.

Vaikka puolueiden toiminta on usein maalattu järjestötoiminnan vähiten kiinnostavimpaan sektoriin, on toiminnan virkistymiselle kaikki edellytykset. Poliittikan kiinnostavuus on selvästi kasvanut ja nuorten tietoisuus lisääntynyt. Oleellinen kysymys onkin, kohtaavatko puolueet ja potentiaalinen uusi sukupolvi?

5.2 Kiinnostaa, mutta kohdataanko?

Nuorten poliittista kiinnostuneisuutta löytyy ja myös potentiaalia niin ehdokkaaksi vaaleihin kuin puolueiden jäsenyyteen. Yksi merkittävä havainto kuitenkin on, että miehiä politiikka vetää vahvemmin kuin naisia. Luodaanko jo koulussa mielikuvaa politiikasta miesten pelikenttänä vai loitontaako naisia median antama mielikuva? Jos uuden sukupolven naiset eivät samaistu politiikkaan otetaan tasa-arvossa isoja takapakkeja.

Vaikka potentiaalia löytyy ei kokemusta siitä, että puolueet ajaisivat nuorille tärkeitä asioita tai järjestäisivät toimintaa joka houkuttelisi, tunnu syntyvän. Kyselyyn vastanneet luettelevat tärkeiksi poliittisiksi aiheiksi pitkälti niitä asioita, joita myös puolueet pitävät toiminnassaan esillä. Näyttääkin siltä, että puoluei-

den agenda ei avaudu nuorille, joiden tieto ja mielikuvat politiikasta muodostuvat keskeisesti median tai koulun kautta. Puolueiden viestintään tarvitaan siis kohdentamista ja toimintaan foorumeita, joissa nuoret pääsevät tuomaan tärkeäksi kokemiaan asioita esille.

5.3 Tarvitaan selkokielistä politiikkaa

Politiikan kieli koetaan vaikeana. Jopa niin vaikeana, että se asettaa oman kyvyn osallistua toimintaan kyseenalaiseksi. Poliitikka vaatii selkokielistämistä. Selkokielisyydessä ei kuitenkaan saa sortua populismin tielle. Luotettavuutta ja uskottavuutta ei paranna totuuden oikominen tai tunneperäisten näkemysten esittäminen totuutena. Poliitikka on kuitenkin kaikessa yksinkertaisuudessaan tai vaikeudessaan yhteisistä asioista päättämistä. Päättämistä siitä, mihin kouluja tai päiväkoteja rakennetaan, miten koulutukseen panostetaan tai missä päällystetään teitä. Puolueiden tulee pystyä kuvaamaan ja perustelemaan päätöksentekoa ja omaa tavoitettaan tavalla, joka on ymmärrettävä.

Puolueiden ohjaaminen lähemmäs uuden sukupolven odotuksia ei ole yksinkertainen tehtävä. Vuosien saatossa aktiivitoimijoiden joukko on kasvanut ja ikääntynyt puolueiden myötä ja toisaalta kiinnittynyt vahvasti tutuksi tulleisiin valtarakenteisiin. Maailma on vuosien saatossa muuttunut merkittävästi. Uuden sukupolven elämän vaiheet ja odotukset eivät välttämättä kulje yhtenäistä polkua aiempien sukupolvien kanssa. Odotukset niin elämältä kuin mahdollisuuksilta vaikuttaa siihen ovat muuttuneet.

Sukupolven vaihdos on aina haasteellinen, etenkin silloin, jos perintö siirretään yhden tai jopa kahden sukupolven yli. Tämä on todellisuus puolueissa. Monilta osin puhutaan jo eri kieltä, nähdään asioita eri tavalla ja koetaan merkityksellisyyttä erilaisista asioista.

5.4 Somemaailman tykkääjistä politiikan tekijöiksi?

Puolueet ovat omaksuneet hyvin uudet kanavat poliittisen sanoman levittämiseen. Somen seuratuimmissa on mukana iso joukko puolueiden keskeisiä hahmoja ja puolueet organisaatioinakin näkyvät ja toimivat aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Sosiaalisen median kautta puolueet myös tavoittavat nuoria.

Some tykkäyksistä on kuitenkin vielä matkaa fyysiseen osallistumiseen. Puolueet tavoittelevat rakenteilleen perinteistä osallistumista. Johtokunnat tulee täyttää, sääntömääräiset asiat hoitaa ja vaalit järjestää. ”Somekansa” ei kuitenkaan siirry luontevasti yhdistysten hallintoihin ja tämä on omiaan luomaan rakenteiden vankoilta kannattelijoille turhautumista. Sosiaalinen media on kuitenkin yksi kanava, jolla keskeisesti vaikutetaan mielikuvaan politiikasta ja siksi siellä toimiminen on tärkeä osa puolueiden työtä.

5.5 Olemassa mutta näkymätön?

Puolueissa turhaidutaan. Vaikka järjestetään mitä ketään ei tunnu kiinnostavan, ei etenkään nuoria. Samaan aikaan nuoret kokevat poliittisen toiminnan ja vaikuttamistoiminnan tarjonnan riittämättömäksi. Poliittisen toiminnan sisälle on syntynyt ”somekupla” jossa liian herkästi kuvitellaan, että paikkakunnan useiden puolueosastojen toiminnan tarjonnasta on helppo löytää etsimänsä kanava vaikuttamishalulle. Vaikka puolue toiminnan organisoitumiselle ei välttämättä ole parempaa kaavaa, on rakenteiden tiivistämiselle tarvetta. Syyt mukaan lähtemiselle ovat politiikassa itsessään ei rakenteissa. Jos puolueiden paikallistoiminta ei keskity politiikkaan vaikuttamiseen, on melko turhaa odottaa uusia aktiiveja. Sidos päätöksentekoon tulee olla, sitä varten politiikkaan osallistutaan. Uusi sukupolvi ei odota valmiiksi esitettyjä vastauksia vaan mahdollisuutta osallistua debattiin päätösten perusteeksi.

Puolueiden toiminnalle on kuitenkin edellytyksiä. Ja on tärkeää ollakin. Demokratia on vaalimisen arvoinen. Jo senkin takia, että meillä se on. Kaikkialla näin ei ole ja seurauksen demokratian puuteelle voivat olla radikaalit.

Puolueet ovat osa toimivaa demokratiaa. Niiden toiminnan kehittämistä tarvitaan. Demokratia voi toimia vain, jos uusi sukupolvi kokee sen toimintaperiaatteet omakseen. Myönteinen kokemus syntyy, jos on mahdollisuus olla vaikuttamassa tapaan toimia. Puolueiden elinehtona on kyky antaa tilaa uudelle sukupolvelle luoda itselleen luontevaa vaikuttamisen väylää.

LÄHTEET

Borg, S. (toim.) 2012. Muutosvaalit 2011. Oikeusministeriön julkaisu. PDF-dokumentti. Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76355/omso_16_2012_muutosvaalit_2011_352_s.pdf?sequence=1

Borg, S. (toim.) 2013. Demokratiaindikaattorit 2013. Oikeusministeriön julkaisu. PDF-dokumentti. Saatavilla: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76504/omso_52_2013_demokratiaindik_verkko_ma_184_s.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Borg, S., Kestilä-Kekkonen, E. & Westinen, J. 2015. Demokratiaindikaattorit 2015. Oikeusministeriön julkaisu. PDF-dokumentti. Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76623/omso_56_2015_demokratiaindikaattorit.pdf?sequence=1 [viitattu 16.6.2017]

European Commission 2015. European Youth. Flash Eurobarometer 408. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/flash/fl_408_en.pdf [viitattu 18.7.2017]

Grönlund, K. & Wass, H. 2016. Poliittisen osallistumisen eriytyminen. Eduskuntavaalitutkimus 2015. PDF-dokumentti. Saatavilla: https://www.vaalitutkimus.fi/documents/Eduskuntavaalitutkimus_2015.pdf [viitattu 2.5.2017]

Halava, I. & Panzar, M. 2010. Kuluttajakansalaiset tulevat! Miksi työn johtaminen muuttuu? Helsinki: Yliopistopaino.

Harju, A. 2004. Järjestön kehittäminen. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/jarjesto- ja_yhdistystoiminta/kansalaisfoorumi.net/jarjeston_kehittaminen [viitattu 2.5.2017]

Kuisma, S. 2016. Tutkimus: Suomalainen luottaa eniten politiin ja vähiten poliitikoihin. Helsingin Sanomat. Saatavissa: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002913054.html> [viitattu 1.11.2017]

Itä-Suomen nuorisopuntari. 2015. Juvenia – Nuorisoalan tutkimus ja kehittämiskeskus, Mikkelin ammattikorkeakoulu. Saatavissa: https://www.xamk.fi/wp-content/uploads/2016/11/Juvenia_nuorisopuntari_2015_julkaisu.pdf [viitattu 1.11.2017]

Järvensivu, A., Nikkanen, R. & Syrjä, S. 2014. Työelämän sukupolvet ja muutoksissa pärjäämisen strategiat. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Kalliomaa, J. & Uusitalo, K. 2017. Nuorten osallistuminen järjestöissä. Valtion Nuorisoneuvosto & Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry. Helsinki 2017. Saatavilla: https://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/jarjesto- ja_yhdistystoiminta/kansalaisfoorumi.net/jarjeston_kehittaminen [viitattu

Koiranen, I., Koivula, A., Saarinen, A. & Räsänen, P. 2017. Puolueiden rakenteet ja jäsenistön verkostot. Saatavilla: <http://kaks.fi/wp-content/uploads/2017/03/puolueiden-rakenteet-ja-jaseniston-verkostot.pdf> [viitattu 16.9.2017]

Mickelsson, R. 2014. Poliittinen vaikuttaminen tulevaisuudessa. PDF-dokumentti. Saatavilla: <https://www.utu.fi/fi/yksikot/tva/tutkimus/julkaisut/Documents/Poliittinen-vaikuttaminen-tulevaisuudessa.pdf> [viitattu 17.8.2017]

Myllyniemi, S. 2015.(toim.) Ihmisarvoinen nuoruus. PDF-dokumentti. Saatavilla: https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2015/03/Nuorisobarometri_2014_web.pdf [viitattu 16.6.2017]

Myllyniemi, S. & Berg, P, 2013. Nuoria liikkeellä! Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013. PDF-dokumentti. Saatavilla: https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/08/Nuoria_liikkeell%C3%A4_Julkaisu_Nettiversio_korjattu.pdf [viitattu 2.5.2017]

Niemi, M. 2014. Kaksi tietä huipulle. Media ja puoluejohtajuus Suomessa, naisten noususta populismin aaltoon. Väitöskirja. Saatavilla: http://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/98697/AnnalesC385Mari_K_Niemi.pdf?sequence=2&isAllowed=y [viitattu 1.11.2017]

Paakkunainen, K. 2006. Nuorten poliittinen osallistuminen kahdeksassa eu-roopan unionin maassa (EUYOUPART) – Kansallisten empiiristen tulosten vertailua ja tulkintaa. PDF-dokumentti. Saatavilla: <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/05/6EUYOUPART.pdf> [viitattu 16.9.2017]

Paloheimo, H. & Raunio, T. 2008. Suomen puolueet ja puoluejärjestelmä. Helsinki: WSOY

Patentti- ja rekisterihallitus. s.a. Saatavilla: <http://www.prh.fi> [viitattu 2.5.2017]

Puolueiden näkyvyys. Kaikkien puolueiden näkyvyys mediassa. <http://www.defcomb.com/vaalit/nakyvyys> [viitattu 15.10.2017]

Ruostesaari, I. 2005. Toimenkuva katoamassa vai valoa ikkunassa? Paikallisen poliittisen järjestötoiminnan tila Suomessa. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75829/omju_2005_10_toimenkuva.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 5.5.2017]

Seitsemän näkymää Suomelle. 2017. Ajatuspajat. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.suomenperusta.fi/wp-content/uploads/2017/07/Seitsem%C3%A4n-n%C3%A4kym%C3%A4-Suomelle-pdf.pdf> [viitattu 15.10.2017]

Vaalitutkimus. s.a. Saatavilla: <https://www.vaalitutkimus.fi/fi/> [viitattu 2.5.2017]

Vilpponen, S. 2016. Nuorten arvot ja asenteet jyrkkenevät. Yle. Saatavilla: <https://yle.fi/uutiset/3-9130087> [viitattu 1.11.2017]

Wilenius, M. 2015. Tulevaisuuskirja. Metodi seuraavan aikakauden ymmärtämiseen. Keuruu: Otava kirjapaino Oy.

**LIITE 1 KYSELYRUNKO
– NUORTEN YHTEISKUNNALLINEN OSALLISUUS**

Liite 1/1

1. Kuinka kiinnostunut olet yhteiskunnallisista asioista (esim. päätöksenteko kunnassa/eduskunnassa, asioihin vaikuttaminen, mielipiteiden ilmaiseminen) *

- Erittäin kiinnostunut, seuraan aktiivisesti
- Melko kiinnostunut, seuraan jonkin verran
- Vain vähän kiinnostunut, en juuri seuraa
- En lainkaan kiinnostunut, en seuraa lainkaan

2. Oletko saanut tietoa yhteiskunnallisista asioista esim. päätöksenteko kunnassa/eduskunnassa (rasti sopivat, voit valita myös useamman) *

- Vanhemmilta
- Koulusta
- Harrastuksista
- Kavereilta
- En koe, että olisin saanut tietoa

Jostain muualta, mistä?

3. Mitkä ovat sinun mielestäsi tärkeimpiä asioita joita tulisi yhteiskunnassa edistää? (valitse kaksi sinulle tärkeintä) *

- Ympäristö
- Koulutus
- Lasten- ja nuorten hyvinvointi
- Vanhusten hyvinvointi
- Työpaikkojen saaminen
- Eriarvoisuuden vähentäminen
- Palvelut (kuten terveyskeskukset, kirjastot yms.)
- Yrittäjyyden lisääminen

Jokin muu, mikä?

4. Jos päättäisit lähteä mukaan poliittiseen toimintaan, niin mikä olisi tärkein syy mukaan lähtemiselle? *

Halu parantaa maailmaa

Mahdollisuus saavuttaa itselleen merkittävä poliittinen tehtävä (esim. kansanedustaja, kuntapäät-
tämä)

Uusien samalla tavalla ajattelevien ihmisten kohtaaminen

Halu vaikuttaa minulle tärkeisiin asioihin

Jokin muu, mikä?

5. Jos saisit perustaa oman puolueen niin millaisten asioiden puolesta se taistelisi ja mitä toimintaa haluaisit järjestää?

6. Mitkä sanat kuvaavat mielestäsi parhaiten politiikkaa? (voit valita enintään kolme kuvaa-
vinta) *

Mielenkiintoinen

Vaikea

Nuorekas

Epäilyttävä

Innostava

Tärkeä

Vastenmielinen

Kiinnostava

Kaukainen

Luotettava

Epäluotettava

Trendikäs

Vanhoillinen

Jokin muu, mikä?

7. Mistä mielikuvasi politiikasta muodostuu? (voit valita kaksi tärkeintä) *

Median kautta

Kavereiden kautta

Vanhempien kautta

Oman tiedon kautta

Koulun kautta

Kokemuksen kautta

Jotenkin muuten, miten?

8. Oletko viimeisen kahden kuukauden aikana nähnyt/ kuullut minkään puolueen mainontaa?

*

Kyllä

En

En osaa sanoa

9. Missä mainonta on sinut tavoittanut? *

TV

Radio

Lehdet

Sosiaalinen media

kadunvarret

flyerit

En ole nähnyt mainontaa

Jossain muualla, missä?

10. Millä tavalla olisit itse valmis vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin? (voit valita enintään kolme sinulle tärkeintä/mieleisintä) *

äänestämällä vaaleissa

asettumalla itse ehdokkaaksi

osallistumalla puolueiden toimintaan tai tapahtumiin

liittymällä jonkun puolueen jäseneksi

osallistumalla mielenilmaukseen

osallistumalla keskusteluun ja jakamalla mielipiteitä sosiaalisessa mediassa

allekirjoittamalla kansalaisaloitteen

osallistumalla nettikampanjaan

Jollain muulla tapaa, miten?

En olisi valmis vaikuttamaan millään tapaa

11. Mikä olisi tärkein syy, joka saisi sinut osallistumaan tapahtumaan tai tilaisuuteen jonka tavoitteena on yhteiskunnallinen vaikuttaminen? (voit valita enintään kaksi sinulle tärkeintä) *

Joku pyytäisi mukaan

Tilaisuus olisi maksuton

Tilaisuus olisi lähellä

Aihe olisi minulle tärkeä

Osallistua voisi netin kautta

Oma halu vaikuttaa minulle tärkeään asiaan

Jokin muu syy, mikä?

12. Voisitko ajatella tulevaisuudessa itse olevasi ehdokkaana joissakin vaaleissa tai mukana jonkun ehdokkaan vaalityössä? *

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

13. Voisitko ajatella tulevaisuudessa itse olevasi jäsenenä jossain poliittisessa puolueessa? *

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

14. Jos vastasit kieltävästi, perustele lyhyesti mikä on keskeisin este ajatukselle jäsenyydestä

15. Mikä puolue voisi tällä hetkellä olla lähimpänä sinun ajatuksiasi?

- Keskusta
- Kokoomus
- SDP
- Vihreät
- Perussuomalaiset

Vasemmistoliitto

RKP

Kristillisdemokraatit

En osaa sanoa

Joku muu, mikä?

16. Koetko, että puolueet ovat kiinnostuneita nuorista? *

Kyllä

En

En osaa sanoa

17. Mitä puolueiden olisi mielestäsi tärkeä tehdä, jotta myös sinun ikäisesi kiinnostuisivat osallistumaan? (valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto) *

Erittäin

Melko

Vaikea

Ei kovin

Ei lain-
kaan tär-
keää

tärkeää

tärkeää

sanoa

tärkeää

Järjestää kokouksia, joissa käsitellään tärkeitä asioita

Nostaa keskusteluun sinulle tärkeitä asioita ja viedä niitä eteenpäin

Järjestää nuorille suunnattuja tapahtumia,
joissa on mahdollisuus keskustella päätöksenteosta ja yhteiskunnallisista asioista

Järjestää nuorille suunnattuja vapaamuotoisia
tapahtumia

Vaikuttaa ja näkyä sosiaalisen median kautta

Tarjota osallistumisen mahdollisuuksia ilman
sitoutumista jäsenyyteen

Tarjota projektimaista osallistumista, jossa olisi
selkeä alku ja loppu sekä tärkeä päämäärä

-
-
-
-

Osallistua tapahtumiin, jotka ovat suunnattu nuorisolle (esim. festarit, urheilutapahtumat jne.)

-
-
-
-
-

Näkyä paremmin oppilaitoksissa

-
-
-
-
-

18. Ikäsi *

- alle 12v
- 12-14
- 15-17
- 18-21
- 22-25
- yli 25

19. Sukupuolesi *

- Mies
- Nainen
- Joku muu

20. Asuinkunnan koko *

- alle 4000 asukasta
- 4000-8000 asukasta
- 8000-30 000 asukasta
- 30 000-80 000 asukasta
- yli 80 000 asukasta

21. Maakunta, jossa asut *

- Uusimaa
- Itä-Uusimaa
- Varsinais-Suomi
- Satakunta
- Häme
- Pirkanmaa
- Päijät-Häme
- Kymenlaakso
- Etelä-Karjala
- Etelä-Savo
- Pohjois-Savo
- Pohjois-Karjala
- Keski-Suomi
- Etelä-Pohjanmaa
- Pohjanmaa (Vaasan rannikkoseutu)
- Keski-Pohjanmaa
- Pohjois-Pohjanmaa
- Kainuu
- Lappi

22. Oletko tällä hetkellä *

- peruskoulussa

- lukiossa
- ammatillisessa koulutuksessa
- ammattikorkeakoulussa
- yliopistossa
- työelämässä
- jossain muualla

23. Oletko jäsenenä jossain järjestössä (esim. urheiluseura, nuorisoyhdistys, puolueen nuorisoyhdistys) *

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa